

dr Maria Krystyna Szmigel

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna
w Krakowie

PIERWSI MATURZYŚCI *NOWEJ MATURY* 2002

Jest to solidne studium wyboru „nowej matury” na tle ogólnej charakterystyki maturzystów, zdających egzamin na nowych zasadach. Badania pokazały, że ów wybór był świadomy i dojrzały, co zdaniem Autorki, toruje drogę do wprowadzenia takiego egzaminu w następnych latach.

WSTĘP

Po próbnych egzaminach maturalnych przeprowadzonych we wrześniu 2001 roku obejmujących w kraju całą populację najstarszych klas liceów ogólnokształcących, liceów technicznych i liceów zawodowych (młodzieżowych) w maju 2002 przystąpiło do niego zaledwie kilka procent uprawnionych uczniów.

Już w październiku 2001 po próbnych egzaminach i wyborach parlamentarnych przeprowadzonych w kraju, kiedy trwały intensywne prace nad przetwarzaniem wyników egzaminacyjnych, podjęto decyzję o przesunięciu o 3 lata *Nowej Matury* - dopuszczając dobrowolne przystąpienie do niego, tych uczniów, którzy zadeklarują taką wolę do końca grudnia 2001. Jak się okazało tylko nieznaczny procent uczniów zdecydował się przystąpić do pierwszego zewnętrznego egzaminu. Istnieje pewne prawdopodobieństwo, że gdyby odwrócić sytuację pozwalając uczniom, którzy o to poproszą zdawać egzamin w tradycyjnej formule to do *Nowej Matury* przystąpiłoby więcej uczniów.

Stosunkowo najwięcej maturzystów zdecydowało się przystąpić do *Nowej Matury* w szkołach objętych działaniem OKE w Krakowie.

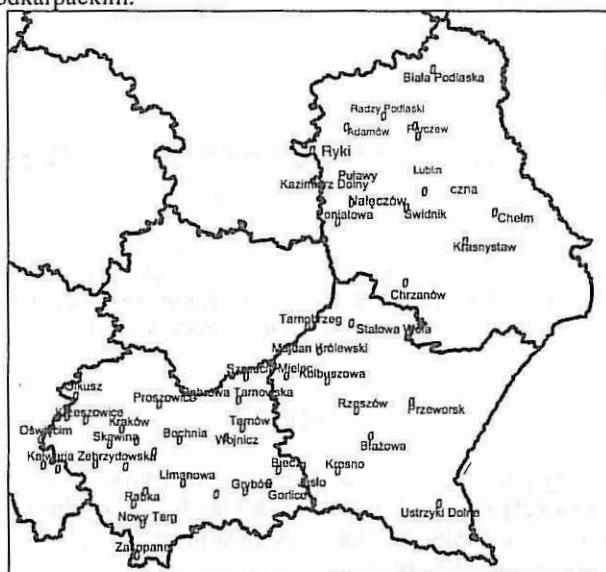
W Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Krakowie obejmującej trzy województwa do *Nowej Matury* przystąpiło ogółem 1842 uczniów z 155 szkół, w tym z 40 szkół w województwie lubelskim, 91 w małopolskim i 24 w podkarpackim. Uwzględniając łączną liczbę maturzystów w trzech województwach do pierwszego zewnętrznego egzaminu maturalnego przystąpiło 0,7% maturzystów województwa lubelskiego; 3,6% maturzystów województwa małopolskiego i 0,4% podkarpackiego (strona internetowa MENiS - stan na 22 marca 2002).

Uczniowie województwa małopolskiego stanowili 80% ogółu uczniów, którzy przystąpili do *Nowej Matury* w OKE w Krakowie. Procentowy udział szkół województwa małopolskiego był także najwyższy i wyniósł 59%, lubelskiego 25,5% a podkarpackiego 15,5%.

Zróżnicowanie liczby uczniów, którzy przystąpili w szkołach do tego egzaminu było bardzo duże i wahało się od 1 do 125 uczniów. Aż w 42 przypadkach tylko jeden uczeń ze szkoły przystąpił do egzaminu. W 47 przypadkach od 2 do 5 uczniów; w 20 przypadkach 6 do 10 uczniów; w 22 przypadkach 11 do 20 uczniów; w 12 przypadkach 21 do 40 i 12 przypadkach liczba uczniów była wyższa od 41.

Terytorialny zasięg szkół, w których uczniowie przystąpili do *Nowej Matury* jest bardzo rozległy. W województwie małopolskim obejmuje prawie wszystkie miasta powiatowe. Na wschód sięga od Tarnobrzega i Stalowej Woli na północy po Ustrzyki Dolne na południowym wschodzie województwa podkarpackiego oraz Białą Podlaską na północy i Chełm

na wschodzie województwa lubelskiego. Doświadczenie *Nowej Matury* objęło uczniów szkół znajdujących się w 63 miejscowościach, w tym: 32 w województwie małopolskim, 20 w lubelskim i 11 w podkarpackim.

Rys. 1. Terytorialne zróżnicowanie szkół, z których uczniowie przystąpili do *Nowej Matury*

GLÓWNY PROBLEM BADAWCZY

Mogąc przewidzieć rezultat prawnie uregulowanej możliwości uniknięcia trudności związanej z przeprowadzeniem egzaminu w szkołach według dwu odmiennych regulaminów, uniknięcia potrzeby uczenia się nowych procedur egzaminacyjnych, a także obecności nauczycieli z zewnątrz w zespołach nadzorujących przebieg egzaminu, spodziewano się, że albo całe zespoły zdecydują się na przystąpienie do *Nowej Matury*, albo nikt. Uczniowie jednak swoją decyzją wsparli poszukiwania nauczycieli w zakresie wypracowania doskonalszych sposobów bardziej obiektywnego sposobu egzaminowania. Dali wyraźny sygnał zmian zachodzących w sposobie kształcenia w ich szkołach. Starając się ustalić, co zdecydowało o wyborze *nowej formuły* sformułowano następujący problem badawczy:

Co miało największy wpływ na decyzję maturzysty dotyczącą przystąpienia do egzaminu maturalnego w *nowej formule*?

Problem ten starano się rozwinąć poprzez kolejne pytania:

- Dlaczego uczniowie zdecydowali się przystąpić do zewnętrznego egzaminu?*
- Z jakich rodzin i szkół pochodzą uczniowie?*
- Jak oceniają siebie jako uczniów?*
- W jaki sposób przygotowywali się do egzaminu?*
- Czym kierowali się wybierając przedmioty maturalne?*
- Jakie mają plany w zakresie dalszego kształcenia?*
- Jakie mają zainteresowania i kim chcieliby być w przyszłości?*

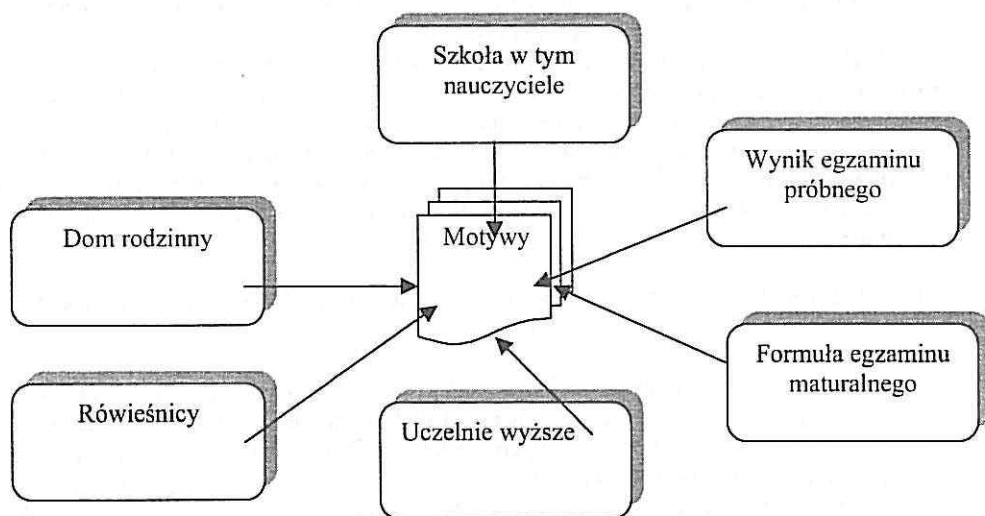
PRZEBIEG BADAŃ

Kwestionariusz ankiety został opracowany przez zespół pracowników Wydziałów Sprawdzianów i Egzaminów (zespół egzaminatorów pracowni maturalnej) oraz Badań

i Analiz OKE w Krakowie. Badania objęto wszystkich uczniów (1842), którzy przystąpili do *Nowej Matury* i 975 uczniów tych samych szkół, którzy przystąpili do egzaminu w tradycyjnej formie, jako grupy kontrolnej. Badania przeprowadzono w sposób umożliwiający łączenie danych ankietowych z wynikiem egzaminu. Grupa kontrolna uczniów ma charakter anonimowy. Wyniki badania uczniów zdających „starą maturę” podano w analizie porównawczej.

Badania przeprowadzono w kwietniu i maju 2002. Ankiety wysłano do szkół przed egzaminami. Uzyskano ze szkół zwrot 84,5% ankiet. Prezentowane częściowe wyniki zostały opracowane na podstawie 1557 ankiet uczniów z 155 szkół.

Planując badania wyłoniono kilka grup zmiennych takich jak: szkoła, dom rodzinny, rówieśnicy, wynik egzaminu próbnego, formuła egzaminu i uczelnie wyższe, powiązanych zgodnie z modelem przedstawionym poniżej. Pytania w ankiecie pogrupowano tworząc zestaw kategorii odpowiedzi określających wyłonione zmienne (por. tabela 1).

Rys. 2. Model zależności poziomu motywacji wyboru *Nowej Matury*

CO MÓWIĄ O SOBIE PIERWSI UCZNIOWIE ZEWNĘTRZNEGO EGZAMINU MATURALNEGO?

Statystyczny uczeń, który przystąpił do *Nowej Matury*, to częściej kobieta (54%) niż mężczyzna. Prawie, co drugi maturzysta ma siostrę lub brata, 14% jest jedynakami a 37% pochodzi z rodzin wielodzietnych (rodziny z 3 i więcej dziećmi).

Wykształcenie rodziców jest zmienną, która istotnie wpływa na postawy, poglądy, system wartości, aspiracje zawodowe i życiowe. Spośród ogółu rodziców najliczniejszą grupę stanowią rodzice z wykształceniem średnim zarówno u matek, jak i ojców (odpowiednio 54,2% i 53,5%). Procentowy udział rodziców z wykształceniem wyższym wynosi 40% (41,2% dla matek i 40,0% dla ojców). Wykształcenie podstawowe ma 4,5% matek i 6,5% ojców.

Z analizy porównawczej z grupą kontrolną uczniów wybierających „starą maturę” wynika, że poziom wykształcenia wyższego rodziców uczniów wybierających *Nową Maturę* był wyższy niż uczniów wybierających „starą maturę”. Różnica ta wynosi 12% (31,3% dla matek i 27,8% dla ojców).

Maturzyści sytuują siebie w swoich klasach częściej w grupie uczniów dobrych (45%) niż dostatecznych. Procentowy udział uczniów w grupie z najwyższymi wynikami w klasie jest trzykrotnie wyższy niż z najniższymi wynikami (4%). Mówią o sobie: zdolni, ale leniwi (40%). Prezentowane w tym względzie wyniki, mimo że zostały oparte jedynie na podstawie odpowiedzi maturzystów są ważnym sygnałem ich samooceny. Warto zaznaczyć, że wśród uczniów, którzy przystąpili do *Nowej Matury* 19 maturzystów było finalistami a 4 laureatami ogólnopolskich olimpiad przedmiotowych z takich przedmiotów jak: j. polski (6), matematyka (5), historia sztuki (5) oraz j. rosyjski, biologia, fizyka, filozofia, geografia, informatyka, wiedza o społeczeństwie (po 1). Dodatkowo 76 maturzystów posiadało certyfikaty językowe upoważniające do zwolnienia z egzaminu.

WYNIKI BADANIA

Największy wpływ na decyzję o wyborze *Nowej Matury* spośród 6 wyróżnionych zmiennych miała formuła *egzaminu* (por. tab. 1).

Wybór *Nowej Matury* uzasadniają przede wszystkim stwierdzenia dotyczące tego, że bardziej im się ona podoba niż stara formuła (73%). Wybór tej opcji w odpowiedziach jest prawie dwa razy częstszy niż to, że jest ona łatwiejsza (44%). Prawie tyle samo uczniów wskazało na chęć poznania rezultatu zewnętrznej oceny (15%), którą uważa za bardziej obiektywną (28% uczniów). Warto przypomnieć, że tak odpowiadali uczniowie, którzy na tle innych uczniów w swoich klasach sytuują siebie częściej wśród uczniów dobrych i bardzo dobrych niż dostatecznych.

CO MOŻE SKŁADAĆ SIĘ NA ATRAKCYJNOŚĆ NOWEJ MATURY ZAPYTAJĄ SCEPTYCY?

Warto więc przypomnieć niektóre cechy *Nowej Matury*, aby lepiej zrozumieć uczniów, którzy w 77% odpowiadają, że bardziej podoba im się nowa niż stara matura. Informacja o wymaganiach egzaminacyjnych została opublikowana na dwa lata wcześniej i dostarczona do szkół w postaci *Informatora/Syllabusu przedmiotowego*. Egzamin ma formę ustną i pisemną z języka polskiego i języków obcych i pisemną z pozostałych przedmiotów maturalnych. Istnieje możliwość zdawania egzaminu z przedmiotów obowiązkowych na dwu poziomach – podstawowym i rozszerzonym, a w części przedmiotów do wyboru także tych przedmiotów, które nie występowały w programie szkolnym. Na nową formułę tego egzaminu składa się także dłuższa lista przedmiotów możliwych do zdawania w stosunku do obowiązującej tradycyjnej matury (np. informatyka, wiedza o sztuce, muzyce, filozofia). Na odmienną jakość składa się także duża liczba zadań i ich różnorodność pod względem formy. Udzielanie odpowiedzi na znaczną część poleceń zawartych w zadaniach poprzedza staranne studiowanie materiałów źródłowych w postaci nagrań, różnorodnych tekstów popularnonaukowych, literackich, naukowych o charakterze aktualnym i historycznym, tabel statystycznych, map, fotografii, wykresów, modeli itp. Zadania pogrupowane są w arkusze a ich rozwiązywanie podzielone jest na jednostki czasu np. Arkusz I - 90 min., Arkusz II - 120 min.

Odbiorcom wyników egzaminów próbnych z września 2001 r. prezentowana była koncepcja badania osiągnięć – zapisana schematycznie w postaci planu testu - a także przyjęty schemat oceniania. Wyniki egzaminów przedstawione zostały zarówno w punktach, jak i znormalizowanej skali *standardowej dziewiątki*. Wszystkim zainteresowanym udostępniono na stronach internetowych raporty z 17 egzaminów próbnych przeprowadzonych we wrześniu przez OKE w Krakowie. Każdy uczeń w oczekiwaniu na wydruki wyników mógł sprawdzić swój wynik na stronie internetowej krakowskiej OKE, podając numer PESEL, natomiast dy-

rektor szkoły po podaniu numeru identyfikacyjnego i klucza szyfrującego mógł poznać rezultaty egzaminów swoich uczniów.

Tabela 1. Motywy przystąpienia do egzaminu maturalnego w *nowej formule*

Zmienne	Kategorie odpowiedzi	Uczniowie = 1557		W % wybranych odpowiedzi ogółem	
		Liczba wyborów	Procent		
Szkoła	Byłem/łam do niej przygotowywany podczas zajęć szkolnych.	587	37,5%	11%	20%
	Zostałem zachęcony/na przez nauczycieli.	93	6%	2%	
	Nie chcę być oceniany/na w szkole.	130	8,3%	2%	
	Moje doświadczenia szkolne zniechęciły mnie do zdawania „starej matury”.	265	7,6%	5%	
	Organizacja egzaminów w szkole.	poza ankietą (wywiady z dyrektorami szkół)			
	Liczba egzaminatorów w szkołach.	poza ankietą (badanie w toku)			
Formuła egzaminu	Bardziej mi się podoba nowa formuła tego egzaminu.	1144	73%	21%	57%
	Mogę zdawać przedmioty, których nie ma w programie szkolnym.	185	11,8	3%	
	Zostanę bardziej obiektywnie oceniony/na.	443	28,4	8%	
	Chcę znać rezultat zewnętrznej oceny moich wiadomości i umiejętności.	249	15%	5%	
	Jest łatwiejsza niż „stara matura”.	686	44%	12%	
	Wolę ocenę punktową.	455	29%	8%	
Wynik egzaminu próbnego	Uzyskałem/łam dobry wynik podczas egzaminu próbnego we wrześniu 2001	504	32,4	9%	9%
	Wynik egzaminu z matematyki (podczas egzaminu próbnego)	poza ankietą (badanie w toku)			
Dom rodzinny	Zostałem/łam zachęcony/na przez rodziców.	41	2,6%	1%	1%
Rówieśnicy	Zostałem/łam zachęcony/na przez rówieśników.	88	5,6%	2%	2%
Uczelnie wyższe	Nie będę zdawać egzaminu na studia.	237	15,2%	4%	10%
	Dzięki temu, że nie muszę zdawać oddzielnego egzaminu na studia mogę mieć dłuższe wakacje.	139	8,9%	3%	
	Dzięki temu, że nie muszę zdawać oddzielnego egzaminu na studia mogę mieć więcej czasu i mogę podjąć sezonową pracę.	147	9,4%	3%	
Inne		119	7,6	2%	2%

Drużga ze zmiennych, mająca duży wpływ na wybór *Nowej Matury*, to szkoła. 20% ogółu udzielonych odpowiedzi dotyczy kategorii związanych z tą zmienną. Są to wybory dokonywane ze względu na pozytywne, jak i negatywne doświadczenia uczniów. Za pozytywne doświadczenie przyjęto uważać opinię, że wybór *Nowej Matury* jest następstwem sposobu odbywania zajęć w szkole, podczas których przygotowywali się do niego. Częściej, niż co trzeci uczeń udzielał takiej odpowiedzi (37%). Natomiast za negatywne doświadczenie przyjęto uważać odpowiedź wskazującą na chęć uniknięcia oceniania w szkole lub negatywne doświadczenia zniechęcające do zdawania egzaminu w „starej formule”. W sumie 15% uczniów wybrało takie odpowiedzi. Z punktu widzenia realizatorów wprowadzających *Nową Maturę* także fakt, że tylko 6% uczniów wskazuje, że zostało zachęconych przez nauczycieli, należy uznać za daleko odbiegający od oczekiwań.

Cyt... Muszę się jeszcze poskarżyć, że przygotowanie „nowych maturzystów” do egzaminów było niewystarczające. Nauczyciele koncentrowali się na większości klasy, czyli na „starej maturze”. My jako mniejszość musieliśmy o wszystko prosić, pytać a nauczyciele nie mieli wystarczających wiadomości by je nam przekazać. Zła organizacja sprawiła, że zdawanie „nowej matury” uważane jest za czyn heroiczny. Musieliśmy się (w większości) sami douczać lub chodzić na lekcje prywatnie. Uważam jednak, że „nowa matura” jest ciekawym sposobem sprawdzania naszych umiejętności i powtórnie wybrałabym tę formę egzaminu.

Można sądzić z pewnym prawdopodobieństwem, że postawy nauczycieli cechował praktycyzm prowadzący często do wypracowania wewnątrz szkoły takiego rozwiązania, by przeprowadzono egzamin według jednego regulaminu, a nie dwóch. Uczenie się nowych procedur i trudności związane z przeprowadzeniem nowego egzaminu w tym zabezpieczeniu każdej sali egzaminacyjnej w sprzęt odtwarzający nagrania z płyt CD podczas egzaminów językowych oraz obecność nauczyciela z innej szkoły w każdym zespole nadzorującym była odbierana jako utrudnienie. Oczywisty wydaje się także fakt, że jeżeli jest możliwość uniknięcia zewnętrznej oceny czy to uczniów, czy też szkół to społeczność szkolna wykazuje silną emocjonalną więź sprzyjającą wyborowi tradycyjnej formy egzaminu. Zauważono większy udział młodzieży, która przystąpiła do *Nowej Matury* ze szkół, które nie znajdowały się w różnych rankingach prasowych, czy kuratorskich na czołowych miejscach.

Z tym większym uznaniem trzeba się odnieść do tych szkół, w których liczba uczniów, która przystąpiła do *Nowej Matury* była niewielka. Warto przypomnieć, że w 42 przypadkach tylko jeden uczeń ze szkoły przystąpił do egzaminu. W 47 przypadkach od 2 do 5 uczniów; w 20 przypadkach od 6 do 10 uczniów. Doświadczenie organizacyjne zdobyte w tych szkołach będzie z całą pewnością procentowało na przyszłość.

pozytywny wynik egzaminu próbnego był przesłanką do podjęcia decyzji o wyborze *Nowej Matury*, przez co trzeciego ucznia. Prawie tak samo ważnym motywem okazało się uznanie wyniku *Nowej Matury* przez wyższe uczelnie (33% uczniów) i w związku z tym także dłuższe wakacje, które dla prawie 10% uczniów miały stać się także okazją do podjęcia pracy.

Poniżej zacytowano fragment jednego z podań skierowanych do OKE, które ilustruje m.in. trudności w dokonywaniu wyborów przez młodzież w wymaganym terminie.

Zwracam się z prośbą o umożliwienie mi przystąpienia do egzaminu maturalnego w nowej formie. Decyzja moja jest przemysłana a na jej podjęcie wpłynęło wiele czynników. W ciągu trzech lat nauki w Liceum Ogólnokształcącym w ..... byłam rzetelnie przygotowywana do zapowiadanej matury. Obecnie tryb nauki ukierunkowany jest na poprzednią formę egzaminu dojrzałości. Zauważyłam, że mój proces przyswajania wiadomości skłania się mimo wszystko ku maturze nowego typu. Niestety potrzebowałam na to czasu by się o tym przekonać.

W momencie podejmowania decyzji dotyczącej formy egzaminu nie znalazłam odpowiedzi na nurtujące mnie pytania. Nie rozwiązano wówczas kwestii miejsca, w którym uczniowie przystąpią do matury. Przyczynę, że obawiałam się rozwiązania, iż będzie ona poza rodzinną szkołą...

Niezmiernie ważnym powodem skłaniającym do przedstawienia tej prośby jest decyzja Uniwersytetu Jagiellońskiego o uznaniu nowej formy egzaminu maturalnego podczas postępowania kwalifikacyjnego na niektóre kierunki studiów. W listopadzie wiadomość ta nie była przekonywująca.

4.03.2002

CZYM INTERESUJĄ SIĘ MATURZYŚCI I JAK PRZYGOTOWYWALI SIĘ DO EGZAMINU?

Pisząc o swoich zainteresowaniach, wymieniali często sport (także uprawiany czynnie przez 30% maturzystów), muzykę (18%), w tym także umiejętność gry na różnych instrumentach. Co dziesiąty rozwija zdolności plastyczne, a co piąty pomaga w nauce koleżankom lub kolegom. Znaczna grupa chętnie czyta, sięgając w czasie wolnym po ulubione książki. 12% aktywnie włącza się w prace organizacji młodzieżowych lub samorządów: klasowego czy szkolnego.

Do egzaminu przygotowywali się przede wszystkim samodzielnie (52%) a także poprzez uzupełniające lekcje organizowane w szkołach (16%). Co dziesiąty uczeń uczęszczał na korepetycje, w tym przede wszystkim z przedmiotów do wyboru (8%). Z pomocy rodziców lub rodzeństwa korzystało 3% uczniów.

Najczęściej wskazywanym źródłem skąd uczniowie czerpali najwięcej informacji o nowym egzaminie były media (37%), Internet (28%) i syllabus (18%). 13% uczniów wskazało na nauczycieli w szkole. Należy sądzić, że podczas trzech lat kształcenia nauczyciele stosowali takie metody kształcenia, które miały zapewnić uczniom sukces egzaminacyjny. Przygotowywanie do egzaminu miało naturalny charakter pracy śródlekcyjnej. Ci, którzy nie mieli okazji zetknąć się z przykładowymi zadaniami podczas zajęć szkolnych zetknęli się z nimi podczas próbnego egzaminu we wrześniu 2001. Wszystkie szkoły objęte działaniem OKE miały prawo zakupić arkusze egzaminacyjne ze wszystkich przedmiotów maturalnych i stworzyć okazję do wielkiej próby zarówno uczniom, jak i zespołom nadzorującym.

Po zmianie decyzji w sprawie egzaminu maturalnego przez MENiS wielu uczniów zmuszonych zostało do samodzielnego poszukiwania informacji o Nowej Maturze. Odnajdowali ją w mediach i opublikowanych wymaganiach.

37% uczniów było przekonanych, że wybrane przez nich uczelnie respektują wyniki egzaminu a 22% nie miało orientacji w tym zakresie.

Wybrane przedmioty maturalne u 54% uczniów były zgodne z przedmiotami na egzaminie wstępnym a dla 37% częściowo zgodne. Tylko u 9% uczniów nie występuje taka zgodność.

Głównymi motywami, decydującymi o wyborze przedmiotu wybranego były: większa chęć uczenia się tego przedmiotu niż innych (55%), wymagania uczelni (19%), wyższa niż z innych przedmiotów ocena w klasie trzeciej lub maturalnej (13%), dobry wynik uzyskany na egzaminie próbnym (7%) i udział olimpiadzie przedmiotowej (5%).

Maturzyści spodziewali się, że najtrudniejszym przedmiotem maturalnym w części obowiązkowej będzie język polski (44%). Na matematykę wskazało 34% a język obcy 21% abiturientów.

Wybór poziomu rozszerzonego przynajmniej z jednego obowiązkowego przedmiotu uczniowie uzasadniali głównie i w równej mierze chęcią sprawdzenia się, jak i faktem, że „nie mieli nic do stracenia” (po 33%). Świadomość wymagań uczelni wpłynęła na decyzję wyboru poziomu rozszerzonego u 17% uczniów, zaś myśl o jego przydatności w przyszłości u 14% uczniów.

PLANY EDUKACYJNE MŁODZIEŻY

Młodzież jak przystało na licea ogólnokształcące, planuje dla siebie zawody, które wymagają w 85% wyższego wykształcenia, w tym też takie, które wymagają długotrwałego wysiłku nad zdobyciem specjalizacji i wysokiej pozycji zawodowej oraz takie, które są modne i oblegane w konkursowych egzaminach na wyższe uczelnie (medyczne, artystyczne, ekonomiczne). Często wskazywali na zawody atrakcyjne publicznie, przynoszące sławę, wysokie dochody i prestiż, np. poseł, prezydent, polityk, dyrektor, bogaty prezes lub właściciel firmy, banku itp., dyplomata, dziennikarz, doradca inwestycyjny. Często powtarzały się także takie plany związane z dobrym statusem finansowym, np. *chciałbym być mądrym człowiekiem i pełnić ważną funkcję w społeczeństwie; być właścicielem dobrze prosperującej firmy; pracować na własną rękę, podjąć pracę za granicą, być urzędnikiem państwowym czy doradcą finansowym; zajmować wysokie stanowisko w strukturach organizacji międzynarodowych np. w Parlamencie europejskim, programistą, informatykiem, farmaceutą, notariuszem*. Najczęściej wymieniane plany zawodowe to: informatyk, administrator serwera w dużej firmie, prawnik, polityk, makler, fotograf podróżujący po świecie, psycholog, pilot wycieczek zagranicznych, zarządzanie w turystyce, reżyser, zarządca nieruchomości, negocjator, dyrektor firmy ojca, księgowa, asystent dyrektora, kierowca rajdowy, działacz sportowy, menedżer sportowy, nauczyciel akademicki, nauczyciel, tłumaczem przysięgły, farmaceuta i równocześnie właściciel apteki, organizator turystyki. Jednostkowe lub kilkakrotne wybory to: prezydent, ambasador (i *Pani Ambasador*),

dent, ambasador (i *Pani Ambasador*), dyplomata, pilot, policjant, ksiądz, katecheta, strażak, żołnierz zawodowy, oficer śledczy, architekt ogrodów, geodeta, muzyk, dekorator, dziennikarz, lub rzecznik prasowy, kierowca rajdowy, pracownik MENiS.

Cytaty z ankiet:

Mam nadzieję, że moje plany się spełnią i osiągnę to, uzyskując z tej pracy pełną satysfakcję...

Mój wymarzony zawód to fotoreporter jakiegoś przedsiębiorstwa medialnego bądź menedżer sportowy mający kontakt ze sportem na najwyższym poziomie.

Najchętniej chciałbym być pilotem samolotowym.

Marzę o pracy za granicą.

Zawód pilota turystycznego jako dodatek do magistra ekonomii powinien być zadowalający; nie wykluczam innych. Jestem otwarta na propozycje. Gdyby sytuacja finansowa pozwoliła wybrałabym dodatkowo studia zaoczne na informatyce i ochronie środowiska, ewentualnie coś z zakresu towaroznawstwa, wyceny majątku, nieruchomości. Żadna praca nie hańbi.

W przyszłości chciałabym być nauczycielem: biologii, geografii, angielskiego, fizyki, wychowania fizycznego, pracować z dziećmi. Nauczycielem w renomowanej szkole; nauczycielem akademickim; pracownikiem naukowym.

Chciałbym założyć kancelarię adwokacką; zostać prawnikiem; lub notariuszem jak moi rodzice.

Chciałbym zostać prawnikiem a w przyszłości posłem.

Chciałbym zostać prokuratorem okręgowym.

Chciałbym zostać cenionym przez ludzi prawnikiem z własną kancelarią.

Najchętniej chciałabym być pracownikiem międzynarodowej firmy z działy finansów, handlu lub telekomunikacji. Najchętniej podjąłby pracę w którymś z krajów Unii Europejskiej.

Chciałbym zostać szefem mojej własnej firmy – nie zniosę kogoś „nad sobą”.

W przyszłości chciałabym robić to, z czego mógłbym utrzymać swoją rodzinę. Typ tej pracy, kim będę naprawdę nie jest dla mnie istotne.

Moje plany...czyli marzenia? Zarządzanie w turystyce.

Archeologiem, filmowcem, kompozytorem, Aktorem, aktorką, reżyserem, piosenkarką.

Posłem – on pracuje czy nie, 9000 zł miesięcznie + dodatki

Wolałabym, aby moja praca nie wymagała zbyt częstych kontaktów z drugim człowiekiem. Jak na razie nie przeraża mnie tzw. praca za biurkiem. Nie sądzę abym czuła się komfortowo mając pod sobą podwładnych.

Niezależność w wykonywaniu pracy, ale nie mam nic przeciwko zwierzchnikom; praca związana z tworzeniem (projektów, scenariuszy, reklam, itp.) związanych najchętniej z grafiką komputerową.

Chciałbym być dobrym mężem (jedyna odpowiedź)

Maturzyści zaplanowali kontynuację dalszej nauki poprzez studia akademickie – 43% młodzieży (ekonomiczne, pedagogiczne itp.) i uniwersyteckie – 41%. Studia na politechnice planowało rozpocząć 9%, a na studiach zawodowych – 5%. Do szkół artystycznych wybiera się 1% młodzieży, a do szkoły pomaturalnej – 3%. 11% uczniów stwierdziło, że jeszcze nie wie, co będzie studiować. Poniżej w tabeli 2 wyróżniono 14 kategorii nauk, a w obrębie nich kierunki studiów, które planowali studiować maturzyści. W nawiasach podano liczbę uczniów zdecydowanych studiować dany kierunek studiów.

Tabela 2. Plany edukacyjne maturzystów

Lp.	Kategoria nauk	Kierunki studiów	Uczniowie	
			Liczba	%
1	Ekonomiczne	Bankowość, finanse, ekonomia: międzynarodowa, przedsiębiorstw, gospodarka i administracja publiczna, marketing, przedsiębiorczość, statystyka, rachunkowość, zarządzanie: kultura, oświata, turystyka, mediami, finansami itd.; ubezpieczenia gospodarcze i społeczne, towaroznawstwo, transport, handel itp.	323	17,4
2	Spoleczne	Pedagogika (47): wczesnoszkolna, społeczno-opiekuńcza, rewalidacja, kulturalno-oświatowa itp., dziennikarstwo, kulturoznawstwo, multimedia i komunikacja społeczna, europeistyka; psychologia (54), socjologia (28), socjologia multimedialna, resocjalizacja, public relations	210	11,3
3	Nowe technologie	Informatyka, elektroniczne przesyłanie informacji, sieciowe systemy elektroniczne, telekomunikacja, informatyka w zarządzaniu	164	8,8
4	Nauki o Ziemi	Geografia (72), ochrona środowiska (25), geodezja (16), biologia (25), przyroda, kartografia, interdyscyplinarne studia matematyczno-przyrodnicze	156	8,4
5	Sport i turystyka	Turystyka, rekreacja, hotelarstwo, wychowanie fizyczne, gospodarka turystyczna, gimnastyka korekcyjna	112	6,0
6	Filologiczne	Filologie nowożytne: angielska (35), polska (12), włoska (5), niemiecka (4), węgierska (3), rosyjska (20), judaistyka (2), amerykańistyka (2), skandynawistyka, słowiańska, iberystyka (6), czeska, romańska (4); orientalne: japońska (5), arabska (2), perska, turecka. Kolegia językowe (pedagogiczne 3)	97	5,2
7	Architektura i budownictwo	Architektura (ogółem 51) w tym: architektura: wnętrz, krajoznawstwo, budownictwo (20), konserwacja zabytków, archeologia urbanistyka, wystrój wnętrz, wzornictwo przemysłowe	87	4,7
8	Inżynierskie	Inżynieria środowiska (16), mechanika (7), inżynieria: lądowa, materiałowa, komputerowa, paliw, rolnicza; automatyka, robotyka, elektronika (8), elektronika i telekomunikacja (4), inżynier dźwięku, pilotaż, kontroler ruchu lotniczego, wiertnictwo, radioelektronika, technologie żywienia, żywności	82	4,4
9	Medyczne	Medycyna (18), fizjoterapia (14), farmacja (15), weterynaria (8), pielęgniarstwo (7), stomatologia, analityka medyczna, położnictwo, rehabilitacja, zdrowie publiczne, ratownictwo medyczne.	80	4,3
10	Prawo i administracja	Prawo (50) w tym: prawo celne i ubezpieczeniowe, administracja (14), administracja publiczna (4)	68	3,7
11	Nauki ścisłe	Matematyka (37), chemia (13), fizyka (15): jądrowa, komputerowa, medyczna, techniczna; astronomia	68	3,6
12	Artystyczne	Teatr i film (aktorstwo, reżyseria, filmoznawstwo - 21); grafika, malarstwo, reklama (17); muzyka (12); sztuka (historia sztuki, teatrologia - 9)	59	3,2
13	Rolnicze	Biotechnologia, agrobiologia, agrobiznes, ogrodnictwo, leśnictwo, zootechnika, agroekonomia	35	1,9
14	Humanistyczne	Bibliotekarstwo (4), filozofia (7), historia (9), informacja naukowo-techniczna (2), historia kościoła (1), teologiczne (4), inne (3)	30	1,6
15	Nie wiem		220	11,8

W zestawieniu uwzględniono także drugi kierunek studiów, jeżeli był wymieniony jako alternatywny.

JAKIE WYNIKI PRZYNIÓSŁ EGZAMIN DOJRZAŁOŚCI DLA TYCH, KTÓRZY DOBROWOLNIE JAKO JEDNI Z PIERWSZYCH W KRAJU PODDALI ZEWNĘTRZNEJ OCENIE SWOJĄ WIEDZĘ I UMIEJĘTNOŚCI?

W części obowiązkowej egzaminu maturalnego uczniowie mieli prawo wybrać poziom egzaminu: podstawowy lub rozszerzony. Do egzaminu na poziomie rozszerzonym z języka polskiego przystąpiło 40% maturzystów, z matematyki - 52% a języków obcych - 46%.

Zróżnicowanie języków obcych zdawanych przez uczniów było duże i obejmowało 6 języków: angielski, niemiecki, francuski, rosyjski, włoski, hiszpański, z których najczęściej wybierany był język angielski (84% uczniów).

Spośród 16 przedmiotów do wyboru 45% maturzystów wybrało geografę, 18% - historię, 12% - biologię, 9% - fizykę, 7% - wiedzę o społeczeństwie, 6% - informatykę, 5% - chemię, 4% - języki obce i 4% - łącznie historię sztuki, muzyki i filozofię.

10% maturzystów (191) przystąpiło dodatkowo do jeszcze jednego przedmiotu maturalnego z przedmiotu wybranego a 1,2% - nawet trzeciego (35). Jeden uczeń zdawał 4 przedmioty do wyboru.

Egzamin maturalny z wynikiem pozytywnym ukończyło 1640 uczniów, co stanowi 89% ogółu.

Wśród 202 uczniów, którzy nie zdali egzaminu, 37,6% uczniów niepowodzenie egzaminacyjne spotkało w części wewnętrznej egzaminu, w tym 23 uczniów z języka polskiego i 53 z języków obcych. W części zewnętrznej uczniowie nie zdali w sumie 217 egzaminów z takich przedmiotów jak: język polski (34 maturzystów), matematyka (55), biologia (17), fizyka (13), geografia (14), historia (27), wiedza o społeczeństwie (20), informatyka (17), historia sztuki (12), chemia (7), j. francuski (1).

Język polski jako jeden z obowiązkowych przedmiotów za poziomem podstawowym zdało 98,2% maturzystów. Spośród tych, którzy wybrali ten egzamin na poziomie rozszerzonym, zdał co drugi uczeń (52%). Z matematyki na poziomie podstawowym zdało 97%, a rozszerzonym - 46,6%. Z języków obcych (ogółem) na poziomie podstawowym zdało 100%, a rozszerzonym - 94,5%. Pamiętać należy, że nie zaliczenie egzaminu na poziomie rozszerzonym nie miało negatywnego skutku na rezultat egzaminu na poziomie podstawowym.

Średnie wykonanie testów egzaminacyjnych przedstawiono w tabeli 3. Podano je wraz z wynikami egzaminów próbnych z września 2001. Dzięki porozumieniu zawartemu z kuratorami oświaty trzech województw, OKE w Krakowie przygotowała dodatkową ofertę arkuszy egzaminacyjnych. Oferta dodatkowa obejmowała poziom rozszerzony z matematyki i języków obcych, język polski na poziomie podstawowym i rozszerzonym oraz 10 przedmiotów do wyboru wyczerpują długą listę możliwych do zdawania przedmiotów. Wszystkie arkusze zostały poddane recenzjom akademickim i nauczycielskim. Szkoły nabywały je odpłatnie. Ocenianie odbywało się w szkołach, a losowa próba była ponownie oceniana w OKE. Wyniki tej losowej próby przedstawiono w tabeli 3.

Poniżej w tabeli 3 zestawiono wyniki uzyskane podczas egzaminu próbnego we wrześniu w 2001 roku i maju 2002. Proste porównywanie ich wyników nie jest uprawnione ze względu na różnice motywacji uczniów oraz przede wszystkim także ze względu na to, że były to różne testy. Liczba uczniów, która przystąpiła do nich stanowi potwierdzenie ogromu pracy informacyjnej w stosunku ogółu maturzystów i szkoleniowej związanej z przygotowaniem szkół do egzaminów zewnętrznych. Dla okręgowych komisji egzaminu próbne były sprawdzianem logistycznego rozwiązania odbioru prac ze szkół i organizacji zewnętrznego oceniania, koniecznym sprawdzeniem sprzętu i systemu przetwarzania wyników egzaminacyjnych.

Tabela 3. Wyniki *Nowej Matury* 2002 w OKE w Krakowie w kontekście wyników egzaminów próbnych 2001

Przedmiot maturalny	Egzamin próbny we wrześniu 2001				Egzamin w maju 2002			
	Liczba uczniów	Łatwość dla próby losowej		Poziom podstawowy		Poziom rozszerzony		
		N	(p)	Liczba uczniów	Łatwość	Liczba uczniów	Łatwość	
J. polski	53937 (P)	574	0,45	1842	0,53	743	0,39	
	25038 (R)	200	0,39					
Matematyka	65258 (P)	65748	0,47	1836	0,70	836	0,39	
	21644 (R)	449	0,28					
J. obce				1768		824		
J. angielski	32263 (P)	32263	0,73	1509	0,87	740	0,59	
	17560 (R)	334	0,49					
J. niemiecki	11905 (P)	11905	0,59	186	0,87	61	0,64	
	3644 (R)	109	0,64					
J. rosyjski	6301 (P)	6301	0,65	31	0,80	11	0,65	
	952 (R)	56	0,61					
J. francuski	2260 (P)	2260	0,64	42	0,80	12	0,62	
	1720 (R)	52	0,56					

(P) poziom podstawowy; (R) poziom rozszerzony

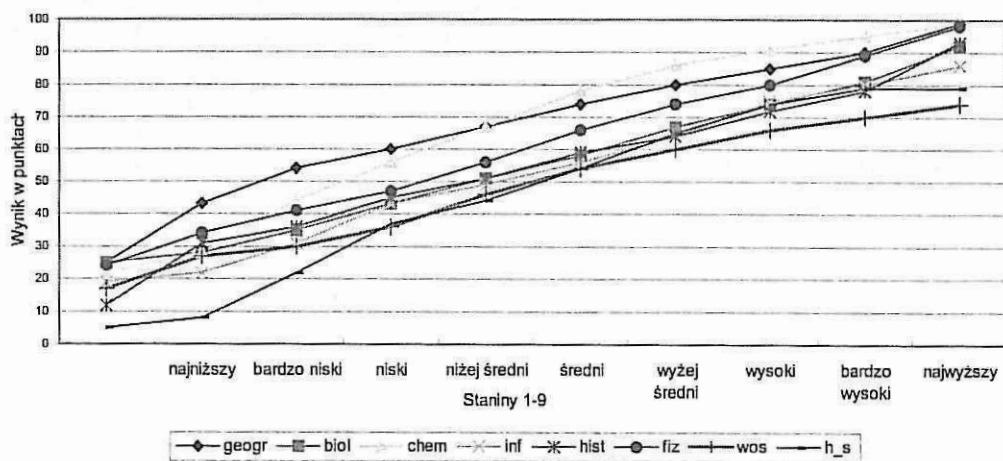
W tabeli podano wyniki ocenianych prac. Nie uwzględniano wyników laureatów olimpiad i certyfikatów.

Tabela 4. Wyniki *Nowej Matury* 2002 z wybranych przedmiotów w OKE w Krakowie w kontekście wyników egzaminów próbnych 2001

Przedmioty do wyboru wybierane najczęściej podczas egzaminów	Egzamin próbny we wrześniu 2001				Egzamin właściwy w maju 2002	
	Liczba uczniów	Łatwość dla próby losowej		Liczba uczniów	Łatwość	
		N	(p)			
Geografia	20764	1000	0,38	819	0,70	
Historia	14398	508	0,43	339	0,56	
Biologia	10085	486	0,41	226	0,56	
Fizyka	2547	184	0,39	163	0,61	
Wiedza o społeczeństwie	2069	103	0,15	123	0,50	
Informatyka	1950	106	0,37	113	0,53	
Chemia	2442	155	0,39	97	0,71	
Inne: historia sztuki, historia muzyki, filozofia	712					

Tabela 5. Znormalizowane wyniki *Nowej Matury* w OKE w Krakowie w maju 2002 dla ogółu uczniów

	Standardowa dziewiątka- staniny I do 9								
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
	najniższy	bardzo niski	niski	niżej średni	średni	wyżej średni	wysoki	bardzo wysoki	najwyższy
Odpowiadające staninom przedziały punktowe									
Przedmioty obowiązkowe									
J. polski - podstawowy	7-30	31-35	36-42	43-49	50-56	57-63	64-69	70-77	78-93
J. polski - rozszerzony	6-12	13-18	19-24	26-33	34-42	43-49	50-59	60-74	75-100
Matematyka - podstawowy	0-10	11-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-37	38	39-40
Matematyka - rozszerzony	0-1		2-5	6-14	15-23	24-34	35-46	47-53	54-60
Język angielski - podstawowy	34-60	61-73	74-82	83-88	89-92	93-96	97-98	99	100
Język angielski - rozszerzony	10-33	34-42	43-49	50-55	56-62	63-68	69-75	76-80	81-94
Język niemiecki - podstawowy	50-65	66-71	72-77	78-85	86-89	90-94	95-96	97-98	99-100
Język rosyjski - podstawowy	43-52		53-68	68-78	79-82	83-86	87-91	92-93	94-100
Język francuski - podstawowy	58-66		67-71	72-77	78-81	82-86	87-89	90-93	94-97
Przedmioty do wyboru									
Geografia	25-42	43-53	54-59	60-66	67-73	74-79	80-84	85-89	90-99
Historia	12-30	31-35	36-44	45-50	51-58	59-63	64-71	72-77	78-93
Biologia	12-27	28-34	35-42	43-50	51-57	58-66	67-73	74-80	81-92
Fizyka	24-33	34-40	41-46	47-55	56-65	66-73	74-79	80-88	89-98
Wiedza o społeczeństwie	17-26	27-29	30-35	36-45	46-53	54-59	60-65	66-69	70-74
Informatyka	19-21	21-29	30-41	42-47	48-54	55-62	63-73	74-78	79-86
Chemia	22-27	28-43	44-55	56-66	67-77	78-85	86-90	91-94	95-99
Historia sztuki	5-7	8-21	22-36	37-43	44-53	54-64	65-73	74-78	79

Rys. 3. Granice punktowe dla wyników znormalizowanych - standardowa dziewiątka

Egzaminy maturalne z przedmiotów do wyboru zróżnicowały całą populację maturzystów (rys. 3). Rozpiętość łatwości między egzaminami jest widoczna i wynosi średnio około 20 punktów w każdej w dziewięciu grup uczniów wyróżnionych ze względu na rodzaj zastosowanej skali. Najmniej punktów uczniowie uzyskali podczas egzaminów z wiedzy o społeczeństwie i historii sztuki, a najwięcej z chemii i geografii. W związku z tym wydaje się celowe, aby w procedurze rekrutacyjnej na studia wykorzystywać wyniki w staninach.

Dzięki temu uzyskujemy nie tylko informację o tym, ile punktów uzyskał maturzysta na każdym z egzaminów lub jaki procent punktów możliwych do uzyskania osiągnął, ale jak jego wynik kształtował się na tle całej badanej populacji. Ze względu na regionalny zasięg oddziaływania uczelni wyższych istnieje możliwość wykonania normalizacji wyników dla maturzystów np. jednego województwa.

PODSUMOWANIE

1. Maturzyści po raz kolejny potwierdzili akceptację wobec Nowej Matury, czyli nowej formy egzaminowania. Po raz pierwszy uczynili to podczas badań pilotażowych w 2000 roku.
2. Swoimi decyzjami wsparli kierunek przemian w oświacie i potrzebę konsekwencji w realizacji wytyczonego kierunku działań.
3. Ich udział na trwałe wpisze się w zmiany jakościowe zachodzące w zakresie formułowania wymagań egzaminacyjnych. Dane empiryczne zgromadzone podczas egzaminu będą pomocne do wypracowania nowych wymagań egzaminacyjnych nie tylko na podstawie doświadczenia i intuicji osób je opracowujących, ale na podstawie rzeczywistych danych o osiągnięciach uczniów.
4. Dobrowolne przystąpienie do niej pozwoliło maturzystom i szkołom uzyskać dodatkowy wskaźnik skuteczności kształcenia.
5. Dzięki wielu odważnym decyzjom pojedynczych uczniów szkoły zyskały możliwość porównania obowiązującego w szkole systemu oceniania z oceną zewnętrzną.
6. Nauczyciele zachowali daleko idącą ostrożność i starali się nie wpływać na decyzje uczniów w zakresie wyboru formy egzaminu.
7. Najprawdopodobniej słaba znajomość nowych procedur egzaminacyjnych przyjętych dla *Nowej Matury* i zapowiedź, że jej stosowanie zostanie na 3 lata zawieszona oraz obawy przed trudnościami organizacyjnymi związanymi z przeprowadzeniem „matury” według dwu różniących się regulaminów prowadziła najczęściej do wypracowania jednolitych rozwiązań dla wszystkich uczniów w szkole.
8. Jest prawdopodobne, że gdyby uczniowie w październiku czy listopadzie znali kierunki, na które będą mogli zostać przyjęci bez konieczności zdawania egzaminu wstępnego na studia, to udział odpowiedzi wskazujących na wpływ uczelni wyższych na decyzje maturzystów byłby wyższy.
9. *Nową Maturę* wybierali uczniowie, których 40% rodziców ma wykształcenie wyższe. W każdej szkole uczniowie przystępujący do *Nowej Matury* występowali w mniejszości, w związku, z czym co drugi uczeń musiał przygotowywać się do niej samodzielnie.
10. Częściej niż uczniowie wybierający „starą maturę” korzystali z korepetycji z obowiązkowych przedmiotów maturalnych (14%), ale rzadziej z przedmiotu do wyboru (8,1%). Około 1% obu grup badanych uczniów korzystało z korepetycji ze wszystkich przedmiotów.
11. „Starą formułę” częściej wybrali uczniowie pracowici, systematyczni w nauce, wymagający dopingu ze strony nauczycieli i rodziców. Wśród tej grupy także częściej występują uczniowie, którzy uczą się tylko tyle, aby uzyskać pozytywny stopień szkolny. Rzadziej interesują się sportem (dziewcząt jest w tej grupie dwa razy więcej niż chłopców). Realizują swoje aktywności poza lekcyjne częściej poprzez pomoc koleżeńską, pracę w organizacjach młodzieżowych czy działalności w samorządzie klasowym czy szkolnym.

12. Istnieje przypuszczenie, że w szkołach, w których wcześniej niż w innych, co najmniej kilku nauczycieli ukończyło kurs egzaminatora liczba uczniów przystępująca do *Nowej Matury* była większa.

Należy mieć nadzieję, że doświadczenie pierwszego zewnętrznego egzaminu będzie skutkowało wieloma analizami wewnątrzsystemowymi prowadzącymi do wypracowania doskonalszych rozwiązań merytorycznych i organizacyjnych egzaminów.

Maria Krystyna Szmigel

Ankieta maturzysty

Jesteście uczestnikami historycznego wydarzenia w polskiej ówsiacie polegającego na udziale w pierwszym zewnętrznym egzaminie maturalnym. Chcielibyśmy poznać Was samych oraz motywy, jakie zdecydowały o wyborze nowej formuły egzaminu. Zwracamy się z gorącą prośbą o udzielenie szczerych odpowiedzi na postawione pytania. Zapewniamy, że wszelkie publikowane przez nas wyniki będą miały charakter anonimowy. Odpowiadając na pytania stawiaj znak X obok wybranej odpowiedzi.

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Krakowie

1. Dlaczego wybrałaś/łeś nową formułę egzaminu maturalnego? Wybierz maksimum 5 odpowiedzi.

1.1. Nie będę zdawać egzaminu na studia	15*	1.10. Jest łatwiejsza niż „stara matura”	44
1.2. Dzięki temu, że nie muszę zdawać oddzielnego egzaminu na studia mogę mieć dłuższe wakacje	8,9	1.11. Wolę ocenę punktową	29
1.3. Dzięki temu, że nie muszę zdawać oddzielnego egzaminu na studia mogę mieć więcej czasu i mogę podjąć sezonową pracę	9,4	1.12. Zostałam/-łem zachęcony przez nauczycieli	6
1.4. Mogę zdawać przedmioty których nie było w programie szkolnym	11,8	1.13. Zostałam/-łem zachęcony przez rodziców	2,6
1.5. Zostanę bardziej obiektywnie oceniana/-y	28,4	1.14. Zostałam/-łem zachęcony przez rówieśników	5,6
1.6. Bardziej mi się podoba formuła tego egzaminu	73	1.15. Nie chcę być oceniana/-y w szkole	8,3
1.7. Do niej byłem przygotowywana/-y podczas zajęć szkolnych	37,5	1.16. Moje doświadczenia szkolne zniechęciły mnie do zdawania „starej matury”	17
1.8. Uzyskałam/-łem dobry wynik podczas próbnego egzaminu maturalnego we wrześniu 2001	32,4	Inne, jakie.....	7,6
1.9. Chcę znać rezultat zewnętrznej oceny moich wiadomości i umiejętności	15	.....	
		.....	

2. Czy wybrana przez Ciebie uczelnia respektuje egzamin maturalny jako egzamin wstępny?

[37] tak [41] nie [22] nie wiem

3. Czy wybrane przez Ciebie przedmioty są zgodne z przedmiotami na egzaminie wstępnym?

[54] tak [9] nie [37] częściowo

4. Skąd uzyskałeś najwięcej informacji o nowym egzaminie maturalnym? Wskaż nie więcej niż 3 źródła.

[1] od rodziców, bo przynajmniej jedno z nich jest nauczycielem

[1] od rodziców [13] od nauczycieli w szkole [37] z mediów (prasa, radio, TV)

[28] z internetu [18] z Syllabusa [2] inne, jakie?.....

5. Jak oceniasz siebie jako ucznia?

[14] jestem zdolna/-y [10] jestem pracowita/-y [7] jestem systematyczna/-y w nauce

[40] jestem zdolna/-y ale leniwa/-y [5] wymagam dopingu do nauki ze strony rodziców

[8] wymagam dopingu do nauki ze strony nauczycieli

[3] uczę się chętnie i więcej niż wymagają tego nauczyciele w szkole

[6] nie lubię się uczyć

[7] uczę się tylko tyle aby uzyskać pozytywny stopień szkolny

6. W której grupie uczniów w Twojej klasie pod względem nauki szkolnej znajdowałeś/-łaś się:
 [4] z najniższymi wynikami [36] średnimi [45] wyżej niż średnimi [12] najwyższymi
7. Należę do uczniów zaangażowanych w życie klasy, szkoły lub rozwijam swoje zdolności w takich dziedzinach jak:
 [30] sport [18] muzyka [4] teatr [10] plastyka [18] pomoc koleżeńska
 [7] działalność w organizacjach młodzieżowych
 [6] działalność w samorządzie klasowym lub szkolnym
 [7] inne rodzaje aktywności (podaj dziedziny).....
8. Wskaż na główne sposoby przygotowywania się Twojego do egzaminu maturalnego :
 [52] samodzielnie [16] poprzez uzupełniające lekcje organizowane w szkole
 [5] kursy przygotowawcze [1] korepetycje z wszystkich przedmiotów
 [1] korepetycje z obowiązkowych przedmiotów maturalnych
 [8] korepetycje z przedmiotu do wyboru
 [3] korzystając z pomocy rodziców lub rodzzeństwa
9. Wskaż na główne motywy wyboru przedmiotu wybranego na egzaminie maturalnym:
 [7] dobry wynik na egzaminie próbnym we wrześniu
 [5] lepsza niż z innych przedmiotów ocena w klasie trzeciej
 [8] lepsza niż z innych przedmiotów ocena w klasie maturalnej
 [5] startowałam/-łem w olimpiadzie przedmiotowej lub konkursie
 [5] uczę się tego przedmiotu chętniej niż innych
 [19] uczelnia wymaga abym przystąpiła/-ł do tego egzaminu
10. Który z przedmiotów obowiązkowych uważasz za najtrudniejszy?
 [44] język polski [34] matematyka [21] język obcy
11. Jeżeli przynajmniej jeden z przedmiotów obowiązkowych zdawałeś/-łaś na poziomie rozszerzonym to głównie dlatego, że:
 [33] nie nie miałam/-łem do stracenia [14] może mi się przydać w przyszłości
 [17] uczelnia wymaga poziomu rozszerzonego [33] chciałam/-łem się sprawdzić
 [4] inne, jakie?.....
12. Twoje plany w zakresie dalszego kształcenia:
 Uczelnia/inna szkoła..... kierunek studiów.....
13. Metryczka:
 [57] kobieta [43] mężczyzna [14] jestem jedynakiem [37] pochodzę z wielodzietnej rodziny (3 i więcej); brak odpowiedzi (przyjęte w badaniach jako 2 dzieci) [49]
14. Wychowanie moich rodziców:
 Matka: [9] podstawowe [63] średnie [28] wyższe
 Ojciec : [7] podstawowe [54] średnie [40] wyższe
15. Twoje szczególne zainteresowania to:
16. Kim chciałbyś być w przyszłości (jaki zawód i jaką funkcję chciałabyś/-byś pełnić)?
 .....

*Uwaga! Obok pytań podano liczbę np. 9 lub [9] oznaczającą procentowy udział wyborów tej odpowiedzi w stosunku do ogółu respondentów.